

Tutor młodzieży mającej trudności

Wrocław, 2011

Tutor młodzieży mającej trudności

*Program przygotowujący nauczycieli do pracy z młodzieżą
mającą trudności w ramach tutoring*

Motto:

Człowiek, tak jak wszystko w przyrodzie, potrzebuje światła i ciepła, by się rozwijać.

Adolf Kolping

WPROWADZENIE

Młodzież we współczesnym, szybko zmieniającym się świecie coraz częściej ma trudności w sprostaaniu wyzwaniom, jakie stają przed nią nieustannie. Na skutek uwarunkowań społecznych, problemów rodzinnych, szkolnych, a także uzależnień i konfliktów z prawem, znaczna grupa młodych ludzi, wręcz dzieci, znajduje się w egzystencjalnej próżni, w której nie ma norm i wartości, w której panuje swoisty indyferentyzm moralny. Nie wolno też nie zauważyć szeregu deficytów rozwojowych, emocjonalnych i zaburzeń zachowania. Problemy młodzieży stają się wielowątkowe i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Młodzież mająca problemy rekrutuje się z różnych środowisk, w których osoby/instytucje odpowiedzialne za rozwój młodych ludzi (rodzice/prawni opiekunowie, szkoła, poradnie, świetlice), z różnych powodów, nie działają skutecznie. Stąd konieczność tworzenia profesjonalnego zewnętrznego wsparcia, bowiem wspomaganie młodego człowieka w rozwoju, niezależnie od uwarunkowań podyktowanych jego osobistymi predyspozycjami psychofizycznymi, a jednocześnie człowieka należącego do grupy młodzieży trudnej, jest zadaniem o kapitalnym znaczeniu, ale też zadaniem bardzo trudnym.

Dla skutecznego realizowania tego zadania potrzebna jest określona osobowość i szczególne kompetencje nauczyciela – tutora.

Realizacja niniejszego programu wyposaży nauczyciela w niezbędne kompetencje oraz wskaże możliwości wykorzystania bogatego doświadczenia zawodowego i cennych cech osobowościowych, właściwych ludziom w wieku 50+ dla dobra i optymalnego rozwoju młodzieży z trudnościami, szczególnie poprzez budowanie relacji wychowawczych w oparciu o zasady pedagogiki dialogu personalnego oraz idące za tym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji każdego młodego człowieka. Program składa się z 11 tematycznych działów, których tematyka wyposaży uczestnika w dogłębną wiedzę merytoryczną, szerokie umiejętności i rozbudzi niezbędne zachowania i postawy, niewątpliwie skuteczne w pracy z młodzieżą mającą różnego typu trudności.

CEL OGÓLNY PROGRAMU

- Zapoznanie z istotą tutoringu.
- Wykształcenie kompetencji i cech osobowościowych nauczyciela niezbędnych w pracy z młodzieżą mającą trudności, w szczególności w zakresie budowania relacji wychowawczych w oparciu o zasady pedagogiki dialogu personalnego.
- Wprowadzenie nowej metody pracy z młodzieżą z trudnościami w zakresie zwiększenia skuteczności oddziaływań wychowawczych na podopiecznych, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia umiejętności określania własnego „ja” oraz kształtowania poczucia własnej wartości, powodującej uzyskiwanie dobrej pozycji w grupie rówieśniczej i w szkole.
- Przygotowanie profesjonalnej kadry zajmującej się wyrównywaniem szans edukacyjnych uczniów o utrudnionym dostępie do edukacji, zmniejszaniem różnic w jakości usług edukacyjnych, podnoszeniem jakości procesu kształcenia, wspieraniem indywidualnych zainteresowań i zdolności każdego ucznia ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności kluczowych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

NAUCZYCIEL

- zna psychologiczne aspekty zachowań trudnych i zaburzonych;
- zna warunki środowiskowe i cywilizacyjne młodzieży z trudnościami;
- zna aspekty prawne niezbędne w pracy z młodzieżą z trudnościami;
- wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i społecznej, w szczególności wykorzystuje zasady pedagogiki dialogu personalnego;
- radzi sobie z własnymi emocjami w relacjach z młodzieżą z trudnościami;
- jest tolerancyjny, odpowiedzialny, nie kieruje się stereotypami;
- potrafi pracować w relacji jeden na jeden;
- pozyskuje do współpracy rodziców, potrafi zmotywować rodziców do zmian w ich metodach wychowawczych;
- wspomaga wychowanka w budowaniu planu własnego rozwoju;
- wspomaga wychowanka w organizowaniu czasu w efektywny, racjonalny i kulturalny sposób;
- dysponuje szeroką ofertą interesujących, atrakcyjnych sytuacji socjalnych.

INNOWACYJNOŚĆ OPRACOWANEGO PROGRAMU W ODNIESIENIU DO GRUPY 50+

Obecnie sytuacja na rynku pracy zwłaszcza dla kobiet jest bardzo trudna. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że drastycznie zmniejsza się aktywność zawodowa pań mających ponad 50 lat. Kobiety w wieku przedemerytalnym, choć nie mają tak licznych zobowiązań rodzinnych, nie są postrzegane jako wydajni pracownicy.

Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku od 50 do 64 lat w 2006 roku wyniósł 26,7%, niestety w kolejnych latach sytuacja nie poprawia się. W szczególności, niski współczynnik aktywności zawodowej dotyczy nauczycieli, którzy przeszli na emeryturę po 30 latach pracy w placówkach oświatowych, najczęściej w wieku nieco powyżej 50 lat. Nauczyciele na emeryturze nie mają możliwości wykorzystywać swoich pedagogicznych kompetencji w charakterze nauczycieli pracujących na niepełne etaty (polityka oświatowa samorządów zaleca zatrudnianie młodych nauczycieli, zamiast nauczycieli emerytów), trudno też w tym wieku o pracę w innych dziedzinach, a zdecydowanie przejawiają oni gotowość do podjęcia zawodowych wyzwań. Niniejszy program wychodzi naprzeciw potrzebom samorealizacji nauczycieli – emerytów. Został opracowany z myślą o aktywizacji zawodowej osób w wieku 50+ posiadających przygotowanie pedagogiczne. Innowacyjność programu polega na wykorzystaniu posiadanych kompetencji specjalistycznych, psychologicznych i pedagogicznych do wykształcenia kompetencji niezbędnych w pracy w nowej roli społecznej: w charakterze tutora młodzieży z trudnościami. Wdrożenie i realizacja programu przygotowuje nauczycieli na emeryturze realizacji tutoringów: do procesu prowadzenia długofalowej, indywidualnej pracy z młodym człowiekiem ukierunkowanej na jego integralny rozwój, obejmującej wiedzę, umiejętności i postawy. Istotą tutoringów jest indywidualizm pracy i kontaktów prowadzony w atmosferze dialogu, szacunku i wzajemnej uwagi. Zaangażowanie w charakterze tutora osób z dużą wiedzą merytoryczną, dystansem do spraw nieistotnych, osób mających wolę i wewnętrzną potrzebę zawalczenia o młodego człowieka poprzez właściwe wsparcie

i motywację będzie ogromną szansą na rozwiązanie problemów w kształceniu dzieci i młodzieży z trudnościami na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Umożliwi wspomaganie ucznia w rozwoju, niezależnie od uwarunkowań podyktowanych jego osobistymi predyspozycjami psychofizycznymi. Skuteczność programu upatrywana jest w zmianie relacji pomiędzy nauczycielem i uczniem oraz w proponowanym zakresie opieki i związanych z nią oddziaływań wychowawczych. Tutoring umożliwia zmianę systemu opieki z grupowego (wychowawstwo klasowe) na zindywidualizowany system tutorski skierowany do każdego ucznia z osobna.

POTENCJALNI UCZESTNICY

W szkoleniu powinni wziąć udział nauczyciele/nauczycielki, którzy w wieku 50+ przeszli na emeryturę (na podstawie obowiązującego do 2009r prawa wynikającego z ustawy Karta Nauczyciela o przechodzeniu na emeryturę po 30 latach pracy). Są to ludzie, którzy zdecydowali się przejść na emeryturę z wielu różnych powodów: drastycznie zmniejszająca się liczba etatów (niż demograficzny), choroba zawodowa, lęk przed zmianami w prawie oświatowym. Najczęściej są to wykształceni ludzie w dalszym ciągu energiczni, o wysokim poziomie empatii, chętnie uczący się, refleksyjni. Zdecydowana większość nauczycieli na emeryturze deklaruje gotowość do aktywności zawodowej oraz gotowość do podejmowania edukacyjnych przedsięwzięć w innych niż szkolnych warunkach. Ważną także kwestią jest większa dyspozycyjność pracowników w wieku 50+. Ponadto, pracownicy w tym wieku szanują pracę i bardzo im na niej zależy, są godni zaufania, cierpliwi, zawsze można na nich polegać, są lojalni, skłonni do kompromisów, tolerancyjni, posiadają duże doświadczenie życiowe i większy dystans do pojawiających się problemów i mają większą odporność na stres. Przedwczesna dezaktywacja zawodowa jest coraz bardziej istotnym problemem wymagającym skutecznych interwencji na regionalnym i krajowym rynku pracy. Ważnym wyzwaniem jest więc promowanie aktywnego starzenia się, zapobieganie przedwczesnemu wycofywaniu się z rynku pracy oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia starszych pracowników. Długotrwa-

te pozostawanie bez stałej pracy niewątpliwie wywiera negatywny wpływ na samoocenę i poczucie wartości. Ugruntowuje się przekonanie o byciu niepotrzebnym. Taki stan rzeczy powoduje, iż osoby te nie są pewne swojej wartości na rynku pracy zwłaszcza, że praca jest postrzegana jako wartość, przez którą definiowany jest człowiek w wieku produkcyjnym.

SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOLENIA – EFEKTY KSZTAŁCENIA

ABSOLWENT SZKOLENIA BĘDZIE POSIADAŁ KOMPETENCJE W OBSZARZE:

- istota i cel tutoringingu;
 - teoretyczny profil kompetentnego tutora;
 - zasady komunikacji w tutoringingu;
 - rozpoznawanie i radzenie sobie z własnymi emocjami;
 - identyfikacja stresu, metody relaksacji, kotwiczenie pozytywnych emocji;
 - psychologiczne i pedagogiczne aspekty problemu funkcjonowania młodzieży mającej trudności;
 - metody, formy i techniki pracy oraz możliwości współdziałania z młodzieżą mającą trudności;
 - skuteczne wykorzystanie wiedzy psychologicznej w pracy z młodzieżą z trudnościami;
 - przygotowanie autoprezentacji i występów publicznych;
- zdolności i predyspozycje do pracy z młodzieżą z trudnościami (specjalistyczne, psychologiczne, pedagogiczne);
 - zdolności interpersonalne;
 - zdolności komunikowania się z podopiecznymi w sposób nieformalny;
 - definicja, istota i źródło konfliktu;
 - strategia rozwiązywania konfliktu;
 - niewydolność rodziców w zakresie wychowania dzieci;
 - diagnoza sytuacji rodzinnej podopiecznego;
 - budowanie relacji z rodzicami/opiekunami w ramach skutecznego współdziałania dla dobra dziecka;
 - ochrona prawna nieletniego;
 - tworzenie Indywidualnych Planów Rozwoju podopiecznych;
 - współdziałanie z rządowymi (samorządowymi) oraz pozarządowymi instytucjami pomocowymi dla rozwiązywania problemów podopiecznych;
 - udzielanie pierwszej pomocy;
 - ogólna wiedza w zakresie kultury, sztuki, sportu, w szczególności wiedza z różnych dziedzin leżących w obszarach zainteresowań młodzieży.

MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA W PRZYSZŁOŚCI ABSOLWENTA SZKOLENIA

Po ukończeniu szkolenia słuchacz będzie mógł pracować w charakterze tutora w szkołach i placówkach zajmujących się pracą z młodzieżą z trudnościami. Już w szkołach podstawowych nauczyciele spotykają się z poważnymi problemami swoich uczniów, którzy pochodzą z rodzin niewydolnych wychowawczo, dorastają w zagrożonym środowisku lokalnym, W gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych problemy te narastają. Szkoły mają ograniczone możliwości skutecznego oddziaływania na swoich wychowanków, którzy przejawiają zachowania trudne, nawet zaburzone. Zatrudnienie tutora niewątpliwie dałoby szansę uczniom z problemami i wpłynęło na poprawę jakości pracy szkoły. Praca tutora jest również niezbędna w internatach i bursach, w których większość swojego życia spędzają uczniowie różnego

typu szkół, często mający trudności w nauce i zachowaniu i którzy borykają się z problemem swoistej samotności i oderwania od środowiska rodzinnego. Tutor będzie niewątpliwie szansą dla młodych ludzi przebywających w schroniskach dla nieletnich, w ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych. Przebywanie w takiej placówce jednoznacznie wskazuje na poważne problemy i trudności dotyczące jej mieszkańców. Ci młodzi ludzie z ciężarem nieadekwatnych do wieku doświadczeń, nierzadko samotni, wyobcowani nie mają jasnych perspektyw i możliwości rozwoju, tak osobowościowego, jak i intelektualnego bez systemowego, indywidualnego wsparcia – współpracy z tutorem. Swoją funkcję skutecznie może wypełniać tutor w ramach szerokiej działalności sądu rodzinnego, w szczególności kuratora sądowego, a także z organizacjami i instytucjami pozarządowymi, które w swoich statutach mają działalność dla dobra dziecka i młodzieży (ZHP, Niebieska Linia, Monar).

TYTUŁ SZKOLENIA	TUTOR MŁODZIEŻY MAJĄCEJ TRUDNOŚCI <i>Program przygotowujący nauczycieli do pracy z młodzieżą mającą trudności w ramach tutoring</i>
EFEKTY SZKOLENIA NA POZIOMIE CAŁEGO PROGRAMU	<p>WIEDZA</p> <ul style="list-style-type: none"> • posiada wiedzę o istocie i celu tutoring • posiada wiedzę w zakresie psychologicznych i pedagogicznych aspektów problemu funkcjonowania młodzieży mającej trudności • zna metody, formy i techniki pracy oraz możliwości współdziałania z młodzieżą mającą trudności <p>UMIĘTNOŚCI</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutecznie wykorzystuje wiedzę w pracy z młodzieżą z trudnościami <p>KOMPETENCJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • posiada zdolności i predyspozycje do pracy z młodzieżą z trudnościami (specjalistyczne, psychologiczne, pedagogiczne) <p>Dalekosiężnym efektem programu powinno być zintegrowanie czterech środowisk: nauczycieli, uczniów, rodziców i pracowników obsługi szkoły we współpracy nad wykonaniem wspólnego zadania „uczenia się”, czyli zbudowania w szkole „wspólnoty uczącej się”.</p>
Grupa docelowa	nieaktywni zawodowo w wieku 50+
Liczba godzin na 1 słuchacza	110 godzin
Miejsce / organizator szkolenia	Dobre Kadry. Centrum badawczo szkoleniowe sp. z o.o.
Autor programu szkolenia	Stanisława Socha, Eleonora Żmijowska-Wnęk

RAMOWY PROGRAM	
TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
1. Psychologiczne aspekty problemu funkcjonowania młodzieży mającej trudności.	10
2. Warunki środowiskowe/cywilizacyjne młodzieży mającej trudności.	15
3. Tutoring – rola i zadania tutora.	40
4. Efektywna komunikacja z młodzieżą.	22
5. Radzenie sobie ze stresem (mobilizacja/paraliż).	5
6. Pozyskiwanie i współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi.	5
7. Prawne aspekty problemu młodzieży mającej trudności.	5
8. Instytucje pomocowe.	8
Suma godzin	110

BLOK TEMATYCZNY I	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
PSYCHOLOGICZNE ASPEKTY PROBLEMU FUNKCJONOWANIA MŁODZIEŻY MAJĄCEJ TRUDNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> Przyczyny zachowań trudnych, zaburzonych Rozpoznawanie zachowań i reagowanie na nie Rozpoznawanie relacji rówieśniczych w grupie 	10
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> Zna psychologiczne aspekty powstawania trudności rozwojowych młodego człowieka Zna typy zaburzeń wieku rozwojowego w tym adolescencyjnego Zna czynniki determinujące zachowania trudne Zna psychologiczne aspekty powstawania relacji w grupie 	
UMIEJĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi rozpoznawać zachowania negatywne Potrafi diagnozować przyczyny negatywnych zachowań Potrafi właściwie reagować na zachowania negatywne Potrafi rozpoznawać relacje rówieśnicze w grupie Posiada umiejętność radzenia sobie z emocjami i racjonalizowania zachowań 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> Posiada kompetencje psychologiczne w zakresie rozpoznawania i racjonalizowania zachowań trudnych 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> wykład warsztaty interpretacja z analizą i syntezą dyskusja problemowa symulacje drama 	

BLOK TEMATYCZNY II	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
WARUNKI ŚRODOWISKOWE / CYWILIZACYJNE MŁODZIEŻY MAJĄCEJ TRUDNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia • Uzależnienia • Subkultury • Ugrupowania nieformalne (społeczne, polityczne) • Role społeczne 	15
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada wiedzę na temat zagrożeń • Posiada wiedzę na temat uzależnień • Posiada wiedzę na temat subkultur młodzieżowych oraz grup nieformalnych • Posiada wiedzę na temat odgrywania ról społecznych 	
UMIĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi rozpoznać rodzaje zagrożeń środowiskowych podopiecznego • Potrafi rozpoznać typ uzależnienia podopiecznego • Potrafi określić przynależność podopiecznego do właściwej subkultury • Potrafi zdiagnozować predyspozycje społeczne podopiecznego 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada kompetencje w zakresie wybranych aspektów psychologii społecznej 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> • wykład • pogadanka problemowa • warsztaty • film dydaktyczny • symulacje • projekt edukacyjny 	

BLOK TEMATYCZNY III	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
TUTORING – ROLA I ZADANIA TUTORA	<ul style="list-style-type: none"> • Tutoring – źródła i rozwój metody • Cel tutoringingu i jego proces • Prezentacja profilu kompetencyjnego tutora (wiedza, umiejętności, postawa) • Warsztat narzędzi tutorskich: <ul style="list-style-type: none"> – diagnozowanie potencjału, mocnych i słabych stron podopiecznego – rozpoznawanie obszarów rozwojowych – wyznaczanie zadań służących monitorowaniu i podsumowaniu współpracy • Metody rozwoju talentów i budowania mocnych stron • Konsultacje/superwizje z doświadczonymi tutorami • Przygotowanie i prowadzenie tutoriali • zakłócenia w pracy tutorskiej i sposoby radzenia sobie z nimi • Tworzenie osobistego profilu mocnych stron tutorskich • Sekrety efektywnej relacji mistrz – uczeń • Dobre praktyki tutorskie w Polsce i na świecie 	40
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> • Zna teoretyczny profil kompetentnego tutora • Zna zasady komunikacji w tutoringingu • Zna narzędzia służące do rozpoznawania potencjału, mocnych i słabych stron podopiecznego; rozpoznawaniu obszarów rozwojowych podopiecznego; wyznaczaniu zadań, służących monitorowaniu i podsumowywaniu współpracy • Zna metody służące rozwojowi talentu • Zna zasady przygotowywania tutoriali • Zna rodzaje zakłóceń pracy tutorskiej • Zna zasady umawiania, organizowania i prowadzenia spotkań tutorskich 	
UMIEJĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi stosować zasady komunikacji w praktyce • Potrafi stworzyć osobisty profil mocnych i profil słabych stron • Potrafi dobierać metody efektywnej relacji mistrz – podopieczny • Potrafi zaplanować i przeprowadzić tutorialę • Potrafi dobierać narzędzia w celu rozpoznania potencjału podopiecznego • Potrafi stymulować rozwój talentu podopiecznego • Potrafi diagnozować i eliminować zakłócenia komunikacyjne • Potrafi tworzyć atmosferę sprzyjającą komunikacji nieformalnej i dyskusji • Potrafi porozumiewać się bez przemocy • Potrafi uzgadniać i zawierać kontrakt oraz egzekwować jego realizację • Potrafi negocjować 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada kompetencje organizacyjne • Posiada kompetencje mediacyjne • Posiada zdolności interpersonalne • Posiada zdolność komunikowania się z podopiecznymi • Posiada kompetencje umożliwiające tworzenie Indywidualnych • Planów Rozwoju podopiecznych 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> • wykład • symulacja – indywidualne spotkania z podopiecznym • prezentacje dotyczące dobrych praktyk tutorskich • projekt edukacyjny 	

BLOK TEMATYCZNY IV	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
EFEKTYWNA KOMUNIKACJA Z MŁODZIEŻĄ	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacja interpersonalna • Dialog personalny • Bariery komunikacyjne • Style komunikowania się • Wystąpienia publiczne • Komunikacja, a emocje • Wpływ sposobu komunikacji na uczestników (grupę) /komunikacja niewerbalna 	22
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> • Zna zasady komunikacji interpersonalnej i dialogu personalnego • Zna bariery komunikacyjne • Zna zasady autoprezentacji i wystąpień publicznych • Zna metody i techniki wywierania wpływu 	
UMIEJĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi prowadzić dialog personalny • Potrafi omijać (usuwać) bariery komunikacyjne • Potrafi zaprezentować się w wystąpieniu publicznym • Potrafi stosować metody i techniki skupiające uwagę słuchaczy • Potrafi aktywnie słuchać 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada zdolności interpersonalne • Posiada kompetencje psychologiczno-pedagogiczne • Posiada kompetencje w zakresie przygotowania autoprezentacji i wystąpień publicznych 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> • wykład • dyskusja problemowa • symulacje • drama • prezentacja • film dydaktyczny • studium tekstu (podręcznika) • mnemotechniki 	

BLOK TEMATYCZNY V	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
RADZENIE SOBIE ZE STRESEM (MOBILIZACJA/PARALIŻ)	<ul style="list-style-type: none"> • Stres i skutki przewlekłego stresu • Główne przyczyny stresu • Fizyczne i psychiczne symptomy stresu • Fazy i główne rodzaje stresu • Sposoby radzenia sobie ze stresem • Techniki psychorelaksacyjne 	5
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi identyfikować stres • Zna fazy stresu • Zna metody relaksacji • Wie jak wpływać na poprawę swojego nastroju oraz jak kotwiczyć pozytywne emocje 	
UMIEJĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi określać przyczyny stresu • Potrafi określić wpływ stresu na poszczególne aspekty życia • Potrafi zidentyfikować objawy występującego stresu zarówno u siebie jak i u innych • Potrafi określić poziom stresu • Potrafi tworzyć swój optymalny plan radzenia ze stresem • Potrafi stosować techniki psychorelaksacyjne • Potrafi być empatyczny i asertywny 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada kompetencje w zakresie kształcenia umiejętności podopiecznych radzenia sobie ze stresem 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> • wykład • pogadanka problemowa • pogadanka analityczna • dyskusja problemowa • gry psychologiczne • mnemotechniki 	

BLOK TEMATYCZNY VI	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
POZYSKIWANIE I WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI / OPIEKUNAMI PRAWNYMI	<ul style="list-style-type: none"> • Formy współpracy z rodzicami • Relacje R-N • Funkcjonowanie rodzin niewydolnych wychowawczo lub zagrożonych • Zmiana i jej skutki w zakresie oddziaływań wychowawczych 	5
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> • Zna czynniki warunkujące niewydolność rodziców w zakresie wychowania dzieci • Zna możliwości w zakresie zmiany oddziaływań wychowawczych rodziców na dzieci • Zna sposoby budowania dobrych relacji z rodzicami w celu współdziałania dla dobra dziecka 	
UMIEJĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozuje sytuację rodzinną podopiecznego • Buduje dobre relacje z rodzicami w ramach skutecznego współdziałania dla dobra dziecka 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada kompetencje psychologiczne i pedagogiczne w zakresie partnerskiej współpracy z rodzicami • Posiada kompetencje pedagogiczne w zakresie oddziaływania na rodziców i radzenia sobie w sytuacjach trudnych w ramach współpracy z rodzicami • Posiada kompetencje pedagogiczne w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych w ramach współpracy z rodzicami 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> • wykład • seminarium • interpretacja z analizą i syntezą • pogadanka problemowa • pogadanka poszukująca • pogadanka analityczna • dyskusja problemowa • symulacje/metoda inscenizacyjna • gry psychologiczne 	

BLOK TEMATYCZNY VII	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
PRAWNE ASPEKTY PROBLEMU MŁODZIEŻY MAJĄCEJ TRUDNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Prawa człowieka • Elementy prawa rodzinnego, karnego • Ochrona własnej osoby, własności intelektualnej • Co i jak załatwić w urzędzie 	5
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> • Zna Konwencję Praw Człowieka • Zna Konwencje Praw Dziecka • Zna podstawowe zapisy Kodeksu Rodzinnego, Kodeksu Karnego w kontekście spraw nieletnich • Zna zasady ochrony własności intelektualnej • Zna specyfikę urzędów zgodnie z ich właściwością 	
UMIEJĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zasięgnąć we właściwych urzędach opinii merytorycznych na zagadnienia prawne • Potrafi uruchomić drogę prawną służącą ochronie podopiecznego • Potrafi współpracować z kuratorem sądowym • Potrafi wykorzystać możliwości formalne w zakresie załatwiania wybranych spraw urzędowych (dowód osobisty, pomoc socjalna, kształcenie ustawiczne, podanie do właściwego urzędu) 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada kompetencje w zakresie ochrony prawnej nieletniego 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> • wykład • seminarium • interpretacja z analizą i syntezą • pogadanka problemowa • pogadanka analityczna • dyskusja problemowa 	

BLOK TEMATYCZNY VIII	TEMATY	LICZBA GODZIN W BLOKU TEMATYCZNYM
INSTYTUCJE POMOCOWE	<ul style="list-style-type: none"> • PPP • Niebieska Linia • Monar • Sąd • Rzecznik praw dziecka • Policja • Poradnie (AA, AIDS) 	8
EFEKTY KSZTAŁCENIA NA POZIOMIE BLOKU TEMATYCZNEGO		
WIEDZA	<ul style="list-style-type: none"> • Zna rolę instytucji pomocowych 	
UMIEJĘTNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi zdiagnozować sytuacje, w których niezbędna jest pomoc odpowiedniej instytucji 	
KOMPETENCJE	<ul style="list-style-type: none"> • Posiada kompetencje psychologiczne w zakresie współdziałania z instytucjami dla rozwiązania problemów podopiecznych 	
METODY PRACY		
	<ul style="list-style-type: none"> • wykład • seminarium • interpretacja z analizą i syntezą • pogadanka problemowa • dyskusja problemowa • symulacje/metoda inscenizacyjna 	

KONTROLA I OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZESTNIKÓW

Egzamin	Egzamin teoretyczny/praktyczny	10	10
---------	--------------------------------	----	----

Proces oceniania jest jednym z ważniejszych elementów wspierających realizację programu, a także sumującym wiedzę, umiejętności i kompetencje uczestników programu.

W tym programie, priorytetowym sposobem oceniania jest ocena kształtująca (rzetelnie wskazująca mocne i słabe strony), wspierająca (ukazująca potencjał, możliwości i pozytywne działania) oraz samoocena i wyrażona w związku z nią akceptacja (lub jej brak) nauczyciela na danych zajęciach, a także pozostałych członków grupy uczestników zajęć. Zatem, ocenianie powinno wzmacniać i wspierać uczestników programu, powinno być oparte o wcześniej ustalone zasady, kryteria, powinno obejmować różnorodność demonstrowania wiedzy, umiejętności i postaw, a jednocześnie powinno rzetelnie określać predyspozycje i kompetencje uczestnika programu do pełnienia roli tutora młodzieży z trudnościami.

Należy więc zaplanować źródła informacji o procesie kształcenia oraz o osiągnięciach uczestników programu, tak w sferze predyspozycji osobowościowych, jak i kompetencji specjalistycznych.

Wśród niezbędnych źródeł informacji znajdują się:

- obserwacja,
- autorefleksja,
- komunikacja,
- współpraca,
- planowanie,
- działanie,
- analiza wyników,
- prezentacje.

ABY ZBUDOWAĆ NARZĘDZIA DO OCENY, WARTO ODPOWIEDZIEĆ NA PONIŻSZE PYTANIA:

- kto będzie oceniać?
(nauczyciel czy uczestnik programu)
- kto będzie oceniany? (uczestnik, czy zespół)
- co będzie oceniane?
- w odniesieniu do czego będzie oceniane?

METODY SPRAWDZANIA WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I POSTAW

– obserwacja ukierunkowana pracy uczestników programu (zaangażowanie, postawy, predyspozycje),

- obserwacja problemowa (radzenie sobie z wybranym problemem),
- testy umiejętności,
- konkursy/zawody (szachy, brydż),
- analiza wybranych działań,
- prezentacja multimedialna efektów pracy uczestników,
- dyskusja problemowa,
- analiza scenariuszy opracowanych przez uczestników programu w ramach planowania zajęć,
- opis i analiza przypadku edukacyjnego/społecznego,
- ankiety.

KRYTERIA OCENIANIA:

- aktywny udział w zajęciach,
- efektywna współpraca z grupą,
- podejmowanie inicjatywy,
- prezentowanie otwartości na zmiany,
- prezentowanie otwartości na współpracę,
- rzetelne diagnozowanie sytuacji trudnych (unikanie stereotypów).

PRZYKŁADOWE ZADANIA KONTROLNE:

1. Proszę dokonać opis i analizę przypadku wybranego zachowania trudnego wykorzystując dotychczasowe doświadczenie zawodowe i zdobyte na szkoleniu kompetencje.
2. Proszę na podstawie opisu zachowania określić możliwy uraz, który doznało dziecko i zaproponować sposób oddziaływań wychowawczych w tej sytuacji.
3. Proszę zainscenizować rozmowę z podopiecznym ze szczególnym uwzględnieniem technik aktywnego słuchania (odzwierciedlenie, parafrazowanie, klaryfikacja).
4. Proszę opracować program wycieczki do wybranego miejsca ze szczególnym uwzględnieniem celów i metod realizacji.
5. Proszę zainscenizować rozmowę o konieczności współpracy z rodzicem, którego liberalny styl wychowania wpłynął na osobowość dziecka.

Literatura pomocnicza dla słuchaczy

PUBLIKACJE (KSIĄŻKI, ARTYKUŁY)

1. Bandura Albert, Teoria społecznego uczenia się, PWN, Warszawa 2007.
2. Bee Helen, Psychologia rozwoju człowieka, Zysk i S-ka, Poznań 2004.
3. Bennewicz Maciej, Coaching, czyli restauracja osobowości, Gruner+Jahr Polska, Warszawa 2008.
4. Brophy Jere, Motywowanie uczniów do nauki, PWN, Warszawa 2002.
5. Coaching i mentoring: jak rozwijać największe talenty i osiągać lepsze wyniki, MT Biznes, Warszawa 2006.
6. Czerepaniak-Walczak Maria, Pedagogika emancypacyjna. Rozwój świadomości krytycznej człowieka, GWP, Gdańsk 2006.
7. Dryden Gordon, Jeanette Vos, Rewolucja w uczeniu, Moderski i S-ka, Poznań 2000 (lub Wyd. Zysk i S-ka, Poznań 2003).
8. Fox Jennifer, Odkryj silne strony twojego dziecka, MT Biznes, Warszawa 2009.
9. Gardner Howard, Inteligencje wielorakie. Teoria w praktyce, Media Rodzina, Poznań 2002.
10. Gołębiak Bogusława D., Zmiany edukacji nauczycieli. Wiedza – biegłość – refleksyjność, Edytor, Toruń-Poznań 1998.
11. Holt John, Zamiast edukacji, Impuls, Kraków 2007.
12. Kretschmann Rudolf, Stres w zawodzie nauczyciela, GWP, Gdańsk 2004.
13. Nęcka Edward, Psychologia twórczości, GWP, Gdańsk 2003.
14. Odnaleźć siebie. Wrocławska Szkoła Tutoringu, publikacja projektowa, Towarzystwo Edukacji Otwartej, Wrocław, czerwiec 2008
15. Pawlak Agnieszka, Tutoring dziecięcy w procesie nauczania-uczenia się dzieci siedmioletnich i ośmioletnich, Wyd. UMCS, Lublin 2009.
16. Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu, zdrowiu, się i cnotach człowieka, red. Janusz Czapiński, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2008.
17. Sajdera Jolanta, Nauczanie nieformalne: tutoring jako jedna z form strategii edukacyjnej nauczyciela, w: „Nowa Szkoła”, nr 4, 2005, s. 23-26.
18. Silberman Mel, Uczymy się uczyć, GWP, Gdańsk 2005.
19. Spitzer Manfred, Jak uczy się mózg, PWN, Warszawa 2008.
20. Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej, red. Mariusz Budzyński, Piotr Czekierda, Jarosław Traczyński, Zbigniew Zalewski, Agnieszka Zembruska, Towarzystwo Edukacji Otwartej, Wrocław 2009.
21. Wood David, Społeczne interakcje jako tutoring, w: Dziecko wśród rówieśników i dorosłych, red. Anna Brzezińska, Grzegorz Lutomski, Błażej Smykowski, Zysk i S-ka, Poznań 1995.
22. H.Selye, Stres okiełznany, PIW, Warszawa 1979, s.25.

PUBLIKACJE W WERSJI ELEKTRONICZNEJ

23. Topping Keith, Tutoring, czyli wzajemne wspieranie się w nauce, CODN, Warszawa, http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/Educational_Practices/EdPractices_5pol.pdf
24. Tutoring. W poszukiwaniu metody kształcenia liderów, Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa 2007. (Polecam artykuł Zbigniewa Pełczyńskiego, Tutoring wart zachodu. Z doświadczeń tutora oxfordzkiego, s. 31-35), www.liderzy.pl/img/aedbb9c4.pdf
25. Fabjański Marcin, Nauczyciele mądrości, <http://coaching.focus.pl/2011/01/20/nauczyciele-madrosci/#more-441>

FILMY

26. „Buntownik z wyboru” (Good Will Hunting), reż. Gus Van Sant, dramat obyczajowy, USA 1997.
27. „Być i mieć” (Être et savoir), reż. Nicolas Philibert, film dokumentalny, Francja 2002.
28. „Kes” (Kes), reż. Ken Loach, dramat, Wielka Brytania 1969.
29. „Pan od muzyki” (Les Choristes), reż. Christophe Barratier, film fabularny, Francja/Szwajcaria/Niemcy 2004.
30. „Rytm to jest to!” (Rythm Is It!), reż. Thomas Grube i Enrique Sanchez Lansch, film dokumentalny, Niemcy 2004.
31. „Śmietnisko” (Waste Land), reż. Lucy Walker, film dokumentalny, Wielka Brytania, Brazylia 2010.
32. „Uniwersytet życia” (Nursery University), reż. Marc H. Simon, Matthew Makar, film dokumentalny, USA 2009.